

UJVIDÉKI HIRLAP.

nyolczvanas években Ujvidék városa kétségtelenül legerősebb fészke volt a szerb nemzetiségnek Szerb volt a város lakosságának több mint fele s jobbára mind birtokos és vagyonos. A szerb műveltség központja Ujvidéken volt, ahol az akkor hatalmas agitator a ma csendes tébolyban szenvedő Miletics egy egész gárdát sorakoztatott maga körül a szerb irodalmi és politikai kiválóságokból, amely gárda nemcsak Ujvidéken, hanem az ország összes szerbjei között is dictátorként gyakorolta a politikai irányítást és vezetést.

Miletics polgármestersége idejében a törvényhatósági bizottságban egyetlen egy választott képviselő sem volt nem szerb, s ma is büszkén emlitik a szerbek Miletics akkori dölyfös jel-szavát: „még hajdunak sem türök meg egyetlen egy magyart sem“

Azóta bizon megváltoztak a viszonyok.

A város lakosságának nem szerb része s kivált magyarsága ugy számszerűen, mint vagyonban egyre szaporodott s gyarapodott. Ellenben

a szerbek faji erkölceik s szokásaik folytán számszerűen apadtak, de vagyonukban is hanyatlásnak indultak, minek folytán birtokaikból sokan kivásároltattak, akik azután a szomszédos Szerémségbe, vagy sokan Szerbiába vándoroltak ki.

Sokat köszönhet a magyarosodás ügye néhai érdemes főispánjának Parchetits Felixnek, aki a város német polgárságát elválaszthatlan szövetségessé nyerte meg a magyarság ügyének.

Másrészt Miletics örökösei egymás közt hatalmi versengésre keltek, egymás erejét rontották, bontották; a gárda feloszlott, s az egységes vezetés és befolyás is megszűnvén, a szerbség összetartása, actióképessége és ellentállási ereje is megszűnt.

A nyolczvanas évek végén a szerbség Ujvidéken ugyszólván már ki volt szorítva a közügyek vezetéséből.

Addig, míg a magyar érdekek uralomra jutása körül folyt a harcz, az általános választásoknál, mint minden politikai küzdelemnél az volt az egyetlen jelszó: sorakozni a szerb törekvések ellen. Ekként azután minden kormány támogatást talált nálunk.

Mikor azután a szerb befolyás már teljesen el volt nyomva, mikor a város 25000 lakója között 16.000-et tett már ki a nem szerbek száma, mikor a szerbek a politikai küzdelemtől már teljesen vissza is vonultak s a kormányoktól nyakunkra küldött képviselőket ellenjelölt nélkül egyhangulag választották Ujvidéken: a kor-

mány közegei még mindig azt a jelszót erőszakolták ránk, hogy Ujvidéken a pártállást, a politikai meggyőződést meg kell tagadni; mindenkinek mindig a kormánypártot kell támogatni, mert itt csak az a megengedett politikai pártállás: „mindenki a ki magyar, a szerb ellen.“

Ezzel a hangzatos phrasissal, evvel az ármánynyal tákolódott össze Ujvidéken is a „liberalis párt“ jóllehet alig volt néhány tagja, akinek meggyőződése a „liberalis párt“ elveit követte.

S e jelszó alatt a város közigazgatásában is hatalmaskodtak. S valóságos hűtlenségnek hangoztatták azt, ha valaki a nyilvános és közállapotok felett, vagy plane a főispán vagy valamely hatósági közeg ténykedései felett magánkörben is kritikát merészelt volna gyakorolni.

A város magyarsága számszerint 9000 a függetlenségi párthoz tartozó, a németiség számszerint 7000 szintén ellenzéki hajlamu volt és ma is az.

Hogy tehát az ellenzéki szellemet éleszsze, hogy esetleg a függetlenségi pártot szervezhesse, volt az egyik cél, a másik pedig az, hogy a város közügyei felől erőteljes, de igazságos kritika legyen gyakorolható: megindult 1891. januárban az „Ujvidéki Hirlap“.

Politikái és pedig függetlenségi párti jelleggel eleinte hetenkint 2 szer -- szerdán és szombaton — jelent meg a lap ugyanolyan formában mint a minő a „Budapesti Hirlap“.

A lap munkatársaihoz tartoztak: Várady Antal (a nemzeti színház dramaturgja), Pisztory Mór (kolozsvári egyetemi tanár) Dr. Orosdy Lajos (kir. ügyész) Vojtkó Pál (soproni irodalmi kör elnöke) ifj. Várady Ferencz (Baranyamegye levéltárosa) Schlosz Sándor, Maróty János, Rapp Jakab fővárosi hirlapírók, dr. Tarnay Károly (mohácsi ügyvéd), Simkó József (fővárosi tanár) s több mások.

1894-év január 1-étől a lap hetenkint csak egyszer jelenik meg, és pedig szombaton. Szerkesztője továbbra is dr. Nemes Sándor, s célja, iránya és programja is ugyan az.

Azóta munkatársai közzé számítja még dr. Belohorszky Gábort (esperes), dr. Mayer Oszkárt (ügyvéd), dr. Szlezák Lajost, Molnár Aladárt (középiskolai tanár) s több másokat is.

